

1658 Utskrivingen fra Værnesregionen

Freden i Roskilde den 26. februar 1658 førte til at Norge ble delt i to ved at Trøndelag og Nord-Møre lå under Sverige store deler av året 1658. Friherre Lorentz Creutz ble utnevnt til kommissær i Trøndelag og pålagt å skrive ut 3 000 mann snarest. Utskrivingen ble gjennomført i tiden 19. juli til 5. august, med påfølgende lokal mønstring den 16. – 18. august. Ser vi på de kompanier som lå innenfor dagens Værnesregion, ble de ledet av major Johan Dusenskiöld og kaptein Eric Wernstät, som i sin tur var en del av oberst Anders Muncks regiment.

Noen regiment avmarsjerte den 23. og 24. august over Sul inn i Jämtland, andre over Meråkerfjellene. Noen dro vest av Storsjön gjennom Hälsingland til Hudiksvall, hvor en mønstring fant sted den 23. september. Oberst Anders Muncks regiment tok veien nord av Storsjön over Bräcke til Sundsvall der mønstringen fant sted den 22. september, alt under ledelse av landshövdingen i Västernorrlands län Johan Oxenstierna Gabrielsson.

Friherre Lorentz Creutz, foretar utskrivningen

Hensikten var å sikre liv i Baltikum, faktisk blant annet å plante sin sæd. Se *Stjørdalens krønike*, bind 2, side 37. Resultatet totalt sett ble trolig, ved siden av Svartedauen, den største katastrofe som har rammet Trøndelag, som ble liggende med brukken rygg da ungdommen forsvant. Av 2 831 som mønstret før avmarsjeringen, kom ca. 1 300 frem til Sundsvall. Av disse igjen kom kun ca. 100 tilbake til sine bygder, hvorav seks til Stjørdalen. Dette satte vårt distrikt langt tilbake.

I 1956 kom det til et samarbeid på tvers av grensen, som i 1959 førte til at Samnemnda for lokalhistorisk granskning i Nidaros bispedømme utga en oversikt vedrørende de utskrevne regimentene i 1658, redigert av överstelöjtnant Gustav Lund. Under her følger navnene på de som ble utskrevet fra Værnesregionen. Det store problemet, som forordet til skriftene selv påpeker, er de mange feil og variabler som benyttes hva gjelder stavelser på personnavn og

relaterte steder. Til og med ordet «prestegjeld» er skrevet på ulik måte. Det er altså ikke trykkfeil, det er rett og slett slik en regimentskriver skrev det ned når det første gang ble presentert muntlig ved opprop og lignende, mest som en lydskrift. Alt er skrevet med svensk tankegods. Men ved å studere navnene litt mer nøye vil du lett finne hvilke familie- og gårdsnavn det menes overfor dagens skrivemåter. (Skrivemåte oppført i parentes, er slik det står i originalmanuset, og ikke oppført av undertegnede).

Det er flere statistikker som kunne vært gjengitt, men i denne omgang viser jeg til de som ble utskrevet og hvem av dem som rømte (R), og med stor sannsynlighet kom seg tilbake til sin bygd. Nesten alle de andre forsvant ut av vår historie og kom aldri tilbake fra Baltikum. For mange år siden leste jeg om at de som var mest fjellvante, stakk av (R) under kryssingen av kjølen. Dette kan kanskje reflekteres ved å se på Tydalen.

Fra Værnesregionen

Störedals Prestegiäld Arnestads Tinglag

Alstad, Eluff Larson	R	Ree, Anders Jöran	
Bolkan, Jon Bårdson	R	Rycke, Biörn Jönson	
Fårbord, Ingebrecht Joenson		Rycke, Nils Michelson	R
Grönset, Johan Olafson	R	Skerved, Olaf Joenson	
Gråwåld, Per Johanson		Skottwåll, Båttolph Person	R
Hammer, Olof Cielson		Skörbergsdal, Olaf Olson	
Hegge, Joen Olafson	R	Skördalen, Olaf Nillson	
Hielsen, Per Jonson		Stocken, Michel Person	R
Holde, Joen Joenson	R	Tiller, Per Hanson	R
Holum, Aren Olafson	R	Welfong, Johan Zacharieson	
Holum, Olaf Anderson		Wijk, Joen Olafson	
Holumb, Per Andersson	R	Winde, Jon Jonson	
Husby, Olaf Elofson		Wåld, Per Kreson	R
Lien, Olaf Person		Wåld, Per Olofson	
Lunke, Olaf Johanson		Wåld, Östen Sifwerson	
Mähle, Lars Olufson	R	Wålumb, Olaf Erichson	
Oufne, Olaf Hanson		Öjen, Loden Larson	R

Börstads Tinglag

Afwelsgård, Olaff Olaffsson		Kårten, Christopher Person	
Berg, Olaf Sifwersson		Lille Krogstad, Olaf Olsson	R
Birken, Joen Person		Michijl (Mitkil), Lars Joensson	
Birngård, Nils Peersson	R	Moo, Olaff Olaffsson	
Dalsöön, Joen Joenson		Morsett (Murset), Joen Olafson	
Eving, Per Larson		Mårestt (Murset), Olaff Jonson	
Folnes, Anders Johanson	R	Nunstad, Hemming Larson	R
Frolen (Floren), Swen Olafson		Näas, Siffwer Larson	R
Funnes, Per Olafsson		Oufne, Lars Peerson Ingebrechtz	
Hammar, Aren Arensson		Ougsett (Auset), Anders Bårdson	
Heijre, Söfrin Torgeson		Smågård, Per Olafson	
Hochstad, Nils Iwarson	R	Stor Krogstad, Peer Siffersson	R
Hoffstad, Einar Otteson		Trötten, Joen Person	
Hoffstad, Nils Sifwerson	R	Ven, Olaf Arenson	
Höie, Nils Joenson		Welstad, Nils Olafson	
Kijle, Ifwar Östenson		Wåld, Per Erchsen	R
Kijle, Joen Thommasson		Öjen, Joen Joenson	R

Kruse, Lars	R	Österkijl, Anders Olugson	
Kyrkeby, Olaf Roloffsson	R		

Rödens Tinglag

Biörgum, Oluff Oluffsson		Moo, Christopher Guttorm	
Dywadh, Nils Olafson		Rambnen, Hans Joenson	R
Elfrum (Elvran), Pål Michelsson	R	Sörkijl, Joen Mårtenson	
Göfwingen, Grels Person		Wågsett, Måns Ingebrechtsson	
Hembre, Knut Joenson		Wågsett, Pål Olaffsson	
Hielsett, Oluf Joenson		Åhrsgård, Hans Hansson	
Holm, Steen Erichson	R	Ångstad, Barde Nilson	
Julen, Lodwijk Torstenson			

Selbo Prästegjeld

Afwedh, Olof Olson		Nerhoumb (Nerhoem), Bero Jonson	R
Backöön, Jon Gunnarsson	R	Ogfråss, Olaf Matson	
Efren (Aunet), Jon Kielson	R	Oijstås, Anders Matson	R
Engen, Olaf Person		Quale (Kvello) Jon Torgerson	
Funde, Knut Larson		Rogsätt (Rösset), Ewen Torstenson	
Gedberg, Einar Olson		Sandwiken, Eric Michelson	
Gullsätt, Eric Månson		Stocke (Stokkan), Walentin Pålson	
Gullsätt, Olaf Björnson	R	Stocke, Per Sifwrarson	
Hoestad, Nils Person		Swinås, Torger Torgerson	R
Houmb (Hoem), Hindrich Håckenson		Uglem, Jon Pålson	R
Koller, Lars Erichson		Wijken, Jon Olafson	
Lien, Ingebrecht Knutson	R	Öfne (Aunet), Melcher Person	
Lund, Jon Olafson	R	Öfwerstocke, Jon Gunnarson	R
Melhus, Christer Håckenson		Öfwerwijken, Jon Jonson	R
Moen, Berndt Matson		Öfwerwijken, Olof Iwarson	
Mogård, Anders Arendson	R	Öhrås, Olof Nilson	

Tydalen

Grisslij (Gresli), Oluf Justeson	R	Slinden, Olof Persson	
Hemå (Hilmo), Per Olson	R	Östby, Elof Olofson	R
Lillefwen, Nils Anderson	R	Åhs, Nils Jonson	R
Norwijken, Nils Anderson	R		

Frostens Prestegjæld

Alstad, Per Siwarson		Hilde (Hjellan), Hindrich O.	
Askelund, Andersw Johanson	R	Hogstad, Grels Torilson	
Askelund, Einar Anderson	R	Hågom (Haugan), Olof Jonson	R
Athlå (Aatlo), Jon Thomeson		Lillehosätt (Hogstad lille), Halfwar A.	
Berg, Joen Christopherson		Moxnäs, Per Person	
Bresätt, Aren Olofson	R	Norfiord (Nordfjaeren), Eric Aenson	
Bröstad, Jon Björnson	R	Nåwijk, Joen Nilson	
Fånäs, Nils Arenson		Skogsedt, Mårten Olafson	
Galtwik, Holsten Olofson		Stafsätt, Jon Olofson	
Gisset, Per Jonson		Steene, Lars Anderson	
Hackstad (Hogstad), Olaf Larson		Wanberg (Wangberg), Olof Larson	
Hernes, Rasmus Larson		Öfwerberg, Eric Erichson	
Hernäs, Jon Person		Öfwersand (Orsanden), Aren Olfson	

Ååsens Tinglag

Berg, Pål Jonson		Sanden, Eric Halfwarson	
Hanebo (Hanebogen), Aren Johanson	R	Sandvik, Nils Toreson	
Hofwe, Arten Sifwarson		Werdahl, Nils Anderson	
Huusby, Guttorm Arenson		Wåld, Anders Einarson	
Melhuus, Per Jonson		Ökling (Hokling), Olaf Torstenson	

Totalt: 161 ungdommer, hvorav 53 rømte underveis.